

Bijlage 4 – Natuurtoets Noordenseweg 50A

Natuurtoets Noordenseweg 50A te Nieuwkoop

Eindrapport

E. J. F. de Boer

Natuurtoets Noordenseweg 50A te Nieuwkoop

E.J. F. de Boer

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

opdrachtgever: J. Bodegraven

24 september 2012
rapport nr. 12-202

Status uitgave: eindrapport
Rapport nr.: 12-202
Datum uitgave: 24 september 2012
Titel: Natuurtoets Noordenseweg 50A te Nieuwkoop
Subtitel: -
Samenstellers: drs. E.J.F. de Boer
drs. G.F.J. Smit

Foto's omslag: Naam/namen / Bureau Waardenburg bv
Aantal pagina's inclusief bijlagen: 32
Project nr.: 12-617
Projectleider: drs. E.J.F. de Boer
Naam en adres opdrachtgever: J. Bodegraven
Breukeleveenseemeente 8d 1231 LM Loosdrecht
Referentie opdrachtgever: email dd. 18-09-2012
Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
drs. G.f.j. Smit

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / J. Bodegraven

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

J. Bodegraven uit Loosdrecht is voornemens om op Noordenseweg 50A te Nieuwkoop nieuwbouw te realiseren. Deze ingreep kan effecten hebben op beschermde soorten planten en dieren.

Namens de heer Bodegraven heeft Haaksman Rentmeesters Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om effecten, als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, op beschermde soorten in beeld te brengen.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

E.J.F. de Boer
G.F.J. Smit

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

Voor opdrachtgever werd de opdracht begeleid door de heer E. Haaksman van Haaksman Rentmeesters. Wij danken hem voor de prettige samenwerking.

Management samenvatting

J. Bodegraven uit Loosdrecht is voornemens om op Noordenseweg 50A te Nieuwkoop nieuwbouw te realiseren. Bureau Waardenburg heeft op basis van veldonderzoek (d.d. 16 september) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving.

Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde soorten. Een ontheffing van de Flora- en faunawet wordt daarom niet noodzakelijk geacht. De werkzaamheden kunnen zonder beperkingen worden uitgevoerd.

De ingreep zal niet leiden tot negatieve effecten op instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck. Significante negatieve effecten als gevolg van de nieuwbouw zijn uitgesloten.

De ingreep ligt buiten de begrenzing van de EHS. De rietzoom langs de oever valt hierbinnen, indien deze blijft gehandhaafd zijn negatieve effecten op de EHS uitgesloten.

In het kader van de WABO en het aanvragen van de omgevingsvergunning betekent dit dat u het onderdeel 'Handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten' niet aan uw aanvraag hoeft toe te voegen.

Inhoud

Voorwoord	3
Management samenvatting	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding en doel.....	9
1.2 Verantwoording.....	9
2 Ingrep en plangebied	11
2.1 De ingreep.....	11
2.2 Het plangebied.....	11
3 Voorkomen van beschermd habitats en beschermd soorten planten en dieren	17
3.1 Habitats.....	17
3.2 Soorten Bijlage II HR.....	17
3.3 Overige beschermd soorten (Flora- en faunawet).....	18
4 Doelen Natura 2000-gebied, EHS.....	21
5 Effecten.....	23
5.1 Flora- en faunawet.....	23
5.2 Natura 2000, EHS	23
6 Conclusies en aanbevelingen.....	25
6.1 Conclusies.....	25
6.2 Aanbevelingen	25
Bijlage 1 Wettelijk kader	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

J. Bodegraven uit Loosdrecht is voornemens om op Noordenseweg 50A te Nieuwkoop nieuwbouw te realiseren. Het betreft een vrijstaande woning temidden van lintbebouwing langs de Nieuwkoopse Plassen. Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet¹ en met mogelijke effecten op EHS en het beschermde Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck.

In dit rapport wordt verslag gedaan van een oriënterend onderzoek uitgevoerd naar de betekenis van het plangebied voor beschermde soorten en mogelijke effecten op de EHS en het Natura 2000-gebied.

Het doel is om te bepalen of de ingreep kan leiden tot overtredingen verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet dan wel dat significant negatieve effecten in het kader van de Natuurbeschermingswet op voorhand kunnen worden uitgesloten.

1.2 Verantwoording

De toetsing is een effectbepaling en -beoordeling van de voorgenomen ingreep op basis van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de ligging ten opzichte van EHS en Natura 2000.

De toetsing is opgesteld op basis van het op 16 september 2012 uitgevoerde veldwerk, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Bij de toepassing van de Ffwet worden vier beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor soorten van Tabel 2 of 3 en voor vogels geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

2 Ingreep en plangebied

2.1 De ingreep

De ingreep bestaat uit realisatie van een vrijstaande woning op een perceel van ca. 0,2 ha, tussen de woningen van nr. 50 en van nr. 52. Deze woningen maken deel uit van lintbebouwing aan de rand van de Nieuwkoopse Plassen.

Figuur 2.1 Perceel Noordenseweg 50A te Nieuwkoop.

Deze ingreep kan omschreven worden als ingreep in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Gebruik van een door de minister goedgekeurde gedragscode voor de betreffende ingreep is niet aan de orde. Voor het uitvoeren van de ingreep geldt een vrijstelling van soorten in tabel 1 (zie bijlage 1).

2.2. Het plangebied

Het perceel Noordenseweg 50A te Nieuwkoop is gelegen tussen de Noordenseweg en de Nieuwkoopse Plassen net ten noorden van Nieuwkoop zelf (zie figuur 2.1).

Het perceel maakt deel uit van een reeks percelen tussen de Noordenseweg en de Nieuwkoopse Plassen die elk bebouwd zijn met een vrijstaand woonhuis en de percelen verder als tuin of erf in gebruik zijn.

Noordenseweg 50A maakt hier een uitzondering op, in die zin dat er hier nog geen huis op staat. Het perceel is (net als de andere wel bebouwde percelen) een restant

niet verveende grond langs de Nieuwkoopse Plassen. Het perceel is aan drie zijden omgeven door water. Aan de oostzijde liggen de Nieuwkoopse plassen, aan de zuidzijde ligt een brede kavelsloot en aan de westzijde loopt een doorgaande watergang evenwijdig aan de Noordenseweg. Aan de noordzijde van het perceel lag oorspronkelijk ook een kavelsloot, maar deze is inmiddels geheel verland. Het perceel is via een kleine houten loopbrug vanaf de Noordenseweg te betreden.

Het terrein zelf wordt onderhouden als een tuin (figuur 2.2, 2.3). Het bestaat voornamelijk uit een als gazon beheerd grasveld. De grazige vegetatie is hooguit enkele centimeters hoog. Halverwege het perceel staat een elzensingel. De elzen hiervan zijn op een hoogte van circa 1,3 meter afgezet en de singels heeft zich als een haag ontwikkeld. Zij is inmiddels wel weer aan het doorschieten (tot circa 8 meter hoog) omdat het al weer enige jaren geleden is geweest dat de singel voor het laatst is afgezet. De elzenhaag zorgt voor een visuele afscherming van het oostelijke deel van het perceel. Aan de zijde van de Nieuwkoopse Plassen is een kleine insteekhaven gemaakt (insteek van circa 8 meter en een breedte van 3 meter) en is er tevens een steiger gebouwd die tot enkele meter uit de oever doorloopt. Zowel de insteekhaven als de steiger worden gebruikt voor het afmeren van 2 motorboten.

Figuur 2. 2 Het plangebied wordt beheerd als tuin.

Aan de zijde van de Nieuwkoopse Plassen ligt verder een circa 4 meter brede strook met rietvegetaties, waterriet langs de plas en meer rietruigte direct langs het perceel (figuur 2.4). Op de perceelrand groeit hier onder meer koninginnekruid, wolfsfoot, melkeppe en moerasspirea in. De oever aan de zijde van de Nieuwkoopse plassen en

langs het insteekhaventje is deels verstevigd met stortsteen (puin). Langs de noordrand en zuidrand van het perceel en langs het insteekhaventje staat elzenopslag, een klein beetje ruigte, braam en ook enkele sierstuiken (hulst, spirea). De elzenopslag is in het verleden meerdere malen afgezet, deels op maaiveld, deels als knotboom. Op de westelijke terreinhelft staan enkele berken. Deze zijn in een slechte conditie gezien het vele dode hout in de kronen.

Figuur 2.3 Sloot en tuin.

In de verlande sloot aan de noordzijde van het perceel groeien verder liesgras en gele lis. Langs de oever aan de westzijde (kant Noordenseweg) staat een relatief soortenrijke moerasvegetatie met moeraszegge, oeverzegge, riet, liesgras, watermunt, moerasandoorn, grote waterweegbree en moerasspirea. Verder zijn er ook waterplanten als kikkerbeet en aarvederkruid tussen aan te treffen. Ook deze vegetatie wordt zo nu en dan gemaaid.

In de watergang tussen het perceel en de Noordenseweg komen watervegetaties voor met onder meer kikkerbeet, waterlelie, gele plomp, schedefonteinkruid en aarvederkruid (figuur 2.5).

Figuur 2.4 Rietzoom langs het plangebied.

Figuur 2.5 Watergang tussen het perceel en de Noordenseweg.

De Nieuwkoopse Plassen maken deel uit van de EHS en het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck. Het plangebied ligt buiten de EHS en het Natura 2000-gebied (figuur 2.6). De insteekhaven valt binnen de begrenzing van de EHS wat opvallend is omdat de insteekhavens op andere percelen buiten de begrenzing van de EHS zijn gelaten.

De graslanden ten noorden van de Noordenseweg vallen ook onder de EHS en worden gerekend tot te ontwikkelen natuur.

Figuur 2.6 Ligging plangebied ten opzichte van de EHS.

3 Voorkomen van beschermde habitats en beschermde soorten planten en dieren

3.1 Habitats

Alleen de insteekhaven en de rietzoom langs de Nieuwkoopse Plassen liggen binnen het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck en de EHS.

De insteekhaven omvat geen habitatype kranwierwateren (H3140) of Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150). Evenmin komen kenmerkende soorten van deze habitattypen in het insteekhaventje voor. Gezien de sterke beschaduwning door elzen en de bladval is het insteekhaventje ook in potentie ongeschikt voor de ontwikkeling van deze habitattypen.

De rietzoom kan niet gerekend worden tot het habitatype Galigaanmoerassen. Het kenmerkende vegetatietype hiervoor komt evenmin als kenmerkende soorten voor. De rietzoom heeft ook geen potentie voor ontwikkeling van dit habitattypen. Het profielendocument (zie www.synbiosys.alterra.nl/natura2000) geeft aan dat rechte oevers zoals die hier ter plaatse aanwezig zijn niet geschikt zijn voor galigaan. Deze soort prefereert beschutte standplaatsen.

De overige habitattypen komen gezien het karakter van het gebied, de aanwezige vegetatie en de zeer beperkte omvang niet voor in het insteekhaventje en de rietzoom. Evenmin is er een potentie voor de ontwikkeling hiervan

Geen van de habitats met een instandhoudingsdoelstelling komen overigens verder voor op het perceel zelf.

3.2 Soorten Bijlage II HR

Deze paragraaf gaat in op de betekenis van het plangebied voor de voor het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck aangewezen soorten (zie H 4)

Het water is niet bevestigd. Het water rondom het perceel en het insteekhaventje staat in open verbinding met de Nieuwkoopse Plassen. Vrijwel alle soorten die in het water van de Nieuwkoopse Plassen voorkomen kunnen in potentie ook in het water rondom het perceel voorkomen. Een eenmalige steekproef met een schepnet is daarom weinig zinvol geeft zeker geen volledig overzicht van de aanwezige waterfauna. Gezien de verspreiding van watervegetaties kunnen binnen het plangebied zowel bittervoorn, kleine modderkruiper, gestreepte waterroofkever als platte schijfhoren met name in de watergang tussen het perceel en de Noordenseweg voorkomen (geen Natura 2000-gebied). De rietzoom langs de Nieuwkoopse Plassen is potentieel minder geschikt als leefgebied maar het is niet uit te sluiten dat betreffende soorten daar (incidenteel) voorkomen. Het insteekhaventje is vanwege het ontbreken van

watervegetaties en beschaduwing en bladval ongeschikt als leefgebied voor deze soorten. Hier wordt het voor uitgesloten.

Verspreiding van de noordse woelmuis is langs dit deel van de Nieuwkoopse plassen niet bekend. Gezien het beperkte oppervlak rietvegetatie langs het perceel en de geïsoleerde ligging ten opzichte van andere rietvegetaties wordt het voorkomen van de noordse woelmuis langs het perceel uitgesloten.

Meervleermuis is een gebouwbewonende vleermuissoort. Op het perceel staan geen bouwwerken. Verblijfplaatsen zijn daarom uit te sluiten. Het water rondom het perceel is wel potentieel geschikt foerageerhabitat.

Het voorkomen van groenknolorchis kan op grond van het ontbreken van trilveenvegetaties en veenmosrietlanden worden uitgesloten.

Het perceel en de kleine rietzone hebben vanwege de zeer geringe omvang en haar ligging geen enkele betekenis als potentieel broedgebied voor de soorten roerdomp, woudaap, purperreiger, zwartkopmeeuw, zwarte stern, snor, rietzanger en grote karekiet. Het perceel heeft grote zilverreiger, kolgans, smient en krakeend. Gezien de aanwezige bebouwing op de aanliggende percelen langs de Noordenseweg vervuld het aanliggende deel van de Nieuwkoopse Plassen ook geen wezenlijke functie voor deze soorten.

3.3 Overige beschermde soorten (Flora- en faunawet)

Op het perceel zijn verder geen strikt beschermde plant- of diersoorten aangetroffen. Het gebied heeft wel potentie voor enkele algemeen voorkomende muizensoorten en broedvogels in het algemeen. De beplanting is gecontroleerd op holtes en jaarrond beschermde nestplaatsen van broedvogels. Deze zijn niet aangetroffen. Het intensieve vegetatiebeheer (gazons) maakt het perceel voor veel soorten weinig tot niet geschikt.

De afwisseling van bomen, grasland, rietland en water met het insteekhaventje als luwe plek maakt de locatie voor verschillende soorten vleermuizen geschikt als foerageergebied. Boven het open water jagende dieren als watervleermuis en ruige dwergvleermuis vinden hier windluwe plekken die rijk aan insecten kunnen zijn. Het plangebied wijkt daarin niet af van andere percelen langs de Noordenseweg. Het perceel zelf is geschikt als foerageergebied voor soorten op en rond erven en tuinen jagen zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Gelet op de omvang van het perceel is het geschikt voor één of ten hoogste enkele individuen.

Langs delen van de oever ligt steenbestorting dat in potentie geschikt is als leefgebied voor rivierdonderpad. De sloot en oeverzone langs de plassen is geschikt als leefgebied voor soorten als bittervoorn, kleine en grote modderkruiper.

Ook voor de ringslang kan de sloot met oeverzone langs de Noordenseweg deel uitmaken van het leefgebied. Broeihopen, geschikt voor eiafzet en overwintering, zijn niet op het perceel aangetroffen. Ook voor algemeen voorkomende soorten amfibieën als gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander is de sloot en oever geschikt. Voor strikter beschermde soorten heeft het perceel geen betekenis omdat geschikte biotopen ontbreken.

4 Doelen Natura 2000-gebied, EHS

De instandhoudingsdoelen geformuleerd in het ontwerp-aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck betreffen:

Tabel 4.1 *Habitattypen waarvoor Nieuwkoopse Plassen is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (bron: ontwerp-aanwijzingsbesluit LNV 2009a).*

Naam	Doel omvang	Doel kwaliteit
H3140 Kranswierwateren	uitbreiding	verbetering
H3150 Meren met krabben-scheer en fonteinkruiden	uitbreiding	verbetering
H4010 Vochtige heiden	uitbreiding	behoud
H6410 Blauwgraslanden	uitbreiding	verbetering
H7140 Overgangs- en trilvenen	uitbreiding	verbetering
H7210 Galigaanmoerassen*	behoud	behoud
H91D0 Hoogveenbossen*	behoud	behoud

* De met een asterisk aangegeven habitattypen zijn zogenaamde prioritaire habitattypen (zie bijlage 1).

Tabel 4.2 *Soorten van Bijlage II van de Habitatrictlijn waarvoor Nieuwkoopse Plassen is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (bron: ontwerp-aanwijzingsbesluit LNV 2009a).*

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie
H1082 Gestreepte waterroofkever	uitbreiding	verbetering	uitbreiding
H1134 Bittervoorn	behoud	behoud	behoud
H1149 Kleine modderkruiper	behoud	behoud	behoud
H1318 Meervleermuis	behoud	behoud	Behoud
H1340 Noordse woelmuis*	behoud	behoud	behoud
H1903 Groenknolorchis	behoud	behoud	Behoud
H4056 Platte schijfhoren	behoud	behoud	behoud

* De met een asterisk aangegeven soorten zijn zogenaamde prioritaire soorten (zie bijlage 1).

Tabel 4.3 *Soorten broedvogels waarvoor Nieuwkoopse Plassen is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (bron: ontwerp-aanwijzingsbesluit LNV 2009a).*

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie*
A021 Roerdomp	uitbreiding	verbetering	6 ex.
A022 Woudaap	uitbreiding	verbetering	5 ex.
A029 Purperreiger	behoud	behoud	120 ex.
A176 Zwartkopmeeuw	behoud	behoud	9 ex.
A179 Zwarte stern	uitbreiding	verbetering	100 ex.
A292 Snor	uitbreiding	verbetering	50 ex.
A295 Rietzanger	behoud	behoud	340 ex.
A298 Grote karekiet	uitbreiding	verbetering	5 ex.

* draagkracht voor seizoen-gemiddelde

Tabel 4.4 Soorten niet-broedvogels waarvoor Nieuwkoopse Plassen is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (bron: ontwerpaanwijzingsbesluit LNV 2009a).

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie (draagkracht voor seizoens-gemiddelde, tenzij anders vermeld)
A027 Grote Zilverreiger	behoud	behoud	60 ex.
A041 Kolgans	behoud	behoud	3.000 ex.
A050 Smient	behoud	behoud	3.500 ex.
A051 Krakeend	behoud	behoud	90 ex.

Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

- 1 de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- 2 de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- 3 de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de ecologische structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- 4 de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Volgens de officiële kaarten (zie www.synbiosys.alterra.nl/natura2000 en geo.zuid-holland.nl/geo-loket) liggen alleen de rietzoom langs de Nieuwkoopse Plassen en de insteekhaven binnen zowel Natura 2000-gebied (Zowel Vogelrichtlijn- als Habitatrichtlijngebied) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Volgens de voorlopige habitattypenkaart (situatie 2008/2009) behorende bij het concept beheerplan en gebruikt bij de concept PAS-beoordeling wordt het habitat ter hoogte van het perceel Noordenseweg 50A aangeduid als 'open water'. Volgens de informatie bij de EHS-kaart betreft het eveneens open water (natuurdoeltype: waternatuur).

Opmerkelijk is dat de insteekhaven als zowel Natura 2000-gebied als EHS is begrensd. Alle andere insteekhaventjes van de percelen langs de Noordenseweg zijn niet als zodanig begrensd.

5 Effecten

5.1 Flora- en faunawet

Op het te bebouwen perceel komen geen groeiplaatsen of rust- en verblijfplaatsen van strikt(er) beschermde soorten voor, noch heeft het perceel een belangrijke betekenis voor strikt(er) beschermde soorten uit de regio. Het perceel maakt mogelijk deel uit van het foerageergebied van een enkele vleermuis. Het gaat dan om soorten die ook op en rond andere (bebouwde) percelen in de omgeving zullen jagen. Verder bieden de bomen en struiken broedgelegenheid voor enkele algemene soorten vogels. Ook hier gaat het om soorten die ook in en rond tuinen in de omgeving zullen worden aangetroffen. Bebouwing zal geen wezenlijke invloed hebben op het beschikbare foerageergebied voor vleermuizen of broedgebied voor vogels. Negatieve effecten op strikt(er) beschermde soorten zijn dan ook uit te sluiten.

Met het realiseren van de nieuwbouw zijn geen overtredingen van verbodsbepalingen gemoeid, anders dan voor algemeen voorkomende zoogdieren van Tabel 1. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ingrepen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Met het verwijderen van opgaande beplanting (bomen en struiken) en oeverbegroeiing en voorbereidende werkzaamheden voor de nieuw aan te leggen brug moet rekening worden gehouden met broedvogels. Indien eventueel te verwijderen beplanting en oeverbegroeiing buiten het broedseizoen wordt verwijderd en eventuele voorbereidende werkzaamheden aan oevers voor de brug buiten het broedseizoen wordt uitgevoerd is overtreding van verbodsbepalingen uit te sluiten. Indien dit mogelijk is zal van te voren gecontroleerd moeten worden op eventuele in gebruik zijnde nesten.

5.2 Natura 2000, EHS

Natura 2000

Het perceel ligt buiten het Natura 2000-gebied, de oeverzone en insteekhaven maken daar wel deel van uit. Het plangebied (perceel inclusief haven en oeverzone) heeft geen betekenis voor beschermde habitattypen en de in het kader van Natura 2000 beschermde soorten van Bijlage II en broedvogels en niet-broedvogels.

Bittervoorn, kleine modderkruiper en meervleermuis zijn gebonden aan water. De vissen kunnen zowel in de insteekhaven als de sloot langs de Noordenseweg voorkomen. De betekenis van de insteekhaven is voor vissen echter verwaarloosbaar. De meervleermuis zal boven het open wateroppervlak van de plassen jagen.

Voor de noordse woelmuis komt op en rond het perceel geen geschikt biotoop voor. Groeiplaatsen van groenknolorchis ontbreken in de omgeving. De platte schijfhoren kan voorkomen in de waterplanten van de sloot langs de Noordenseweg. Voor de

aangewezen broed- en niet broedvogels ontbreekt geschikt biotoop. De soorten zijn aangewezen op aaneengesloten stukken rietland, drijvende vegetaties (krabbescheer) en grote wateroppervlakten als rustgebied.

Het perceel wijkt qua betekenis niet af van de andere percelen langs de Noordenseweg. De nieuwbouw betekent lokaal dat er meer verlichting is door in gebruik name van het woonhuis. Dit vindt echter plaats temidden van lintbebouwing langs de Nieuwkoopse plassen en op een klein oppervlak van 0,2 ha. Van een reële toename van verlichting (en andere verstoring) op het plassengebied zal geen sprake zijn. Externe effecten kunnen dan ook worden uitgesloten.

Indien de oeverzone en insteekhaven bij de nieuwbouw worden ontzien is er geen sprake van ruimtebeslag op Natura 2000-gebied. De nieuwbouw zal geen negatieve (externe) effecten hebben op de instandhoudingsdoelen ten aanzien van de habitattypen en aangewezen soorten voor het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck. Als gevolg van het in gebruik nemen van het perceel zijn significante effecten op instandhoudingsdoelen uit te sluiten.

EHS

Het te bebouwen perceel ligt buiten de EHS. De insteekhaven valt binnen de begrenzing van de EHS. De rietzoom langs de oever aan de oostzijde ligt in de plas en daarmee binnen de begrenzing van de EHS. Voor de nieuwbouw zal het niet nodig zijn de rietzoom te verwijderen. Dat betekent dat als de rietzoom aan de oostzijde behouden blijft er met de nieuwbouw geen directe effecten op de EHS zijn. Significante effecten op wezenlijke waarde van de EHS zijn daarmee uitgesloten.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

Flora en faunawet

De conclusies zijn opgesteld op basis van de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

- Met het realiseren van de nieuwbouw zijn geen overtredingen van verbodsbepalingen gemoeid, anders dan voor algemeen voorkomende zoogdieren van Tabel 1. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ingrepen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.
- Als gevolg van de ingreep wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze beschermde soorten.
- Bij het verwijderen van beplanting, oeverbegroeiing en werk aan de oever zal rekening moeten worden gehouden met broedvogels.

Natuurbeschermingswet

De nieuwbouw zal geen negatieve (externe) effecten hebben op de habitattypen en aangewezen soorten voor het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck. Significante effecten op instandhoudingsdoelen, als gevolg van het in gebruik nemen van het perceel, zijn uit te sluiten.

EHS

Indien de rietzoom aan de oostzijde behouden blijft zijn significante effecten op wezenlijke waarde van de EHS op voorhand uitgesloten.

6.2 Aanbevelingen

Mitigatie

Omdat er geen negatieve effecten zijn, zijn mitigerende maatregelen niet nodig.

Nader onderzoek

Voor de effectbeoordeling is voldoende informatie beschikbaar. Nader onderzoek wordt niet nodig geacht.

Bijlage 1 Wettelijk kader

1.1 Inleiding

In deze bijlage wordt in het kort beschreven wat de wettelijke kaders zijn voor opstellen van ecologische beoordelingen van ruimtelijke ingrepen en andere handelingen. In de natuurbeschermingswetgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet (§1.2 van deze bijlage), de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998 (§1.3). Met deze wetten geeft Nederland invulling aan de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) heeft sinds 1 oktober 2010 de procedures bij ruimtelijke ingrepen ingrijpend gewijzigd (§ 1.4). Ook wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten (§ 1.5) en de Ecologische Hoofdstructuur (§ 1.6) bij ecologische toetsingen.

1.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen.

De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen.

De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)

Artikel 8:	Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
Artikel 9:	Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
Artikel 10:	Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
Artikel 11:	Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.
Artikel 12:	Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.
Artikel 13:	Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en ontheffingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader hiervoor is vastgelegd in het

Vrijstellingenbesluit. Er gelden verschillende regels voor verschillende categorieën werkzaamheden.

Er zijn vier beschermingsregimes corresponderend met vier groepen beschermde soorten (tabellen 1 t/m 3 en vogels).

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit of in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Uit recente jurisprudentie blijkt dat de regels voor de Habitatrichtlijnsoorten nog strikter zijn²

Voor bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing (zie onder).

Voor de soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt hetzelfde regime, met één grote beperking. Ontheffing of vrijstelling kan niet worden verleend voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer en gebruik, tenzij er (tevens) sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, of in het belang van het milieu, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van wilde flora en fauna. Voor deze groep soorten kan overigens geen vrijstellingen worden verleend voor artikel 10 (verontrusting).

Vogels.

Alle inheemse vogels zijn strikt beschermd. Ontheffing of vrijstelling kan alleen worden verkregen op grond van openbare veiligheid, volksgezondheid of bescherming van flora en fauna. De Vogelrichtlijn noemt zelfs 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet als grond³.

Dat betekent dat in beginsel alle activiteiten die kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van in gebruik zijnde nesten buiten het broedseizoen moeten worden uitgevoerd.

Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd⁴.

² Zie uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, 21 januari 2009 zaaknr. 200802863/1 en 13 mei 2009 nr. 200802624/1), en Rechtbank Arnhem, 27 oktober 2009 zaaknr. AWB 07/1013. Zie tevens de brief van het ministerie van LNV d.d. 26 augustus 2009 onder kenmerk ffw2009.corr.046 en de Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.

³ Zie de vorige voetnoot.

⁴ Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt.

In veel gevallen kan voorkomen worden dat een ontheffing nodig is, als mitigerende maatregelen er voor zorgen dat de functionele leefomgeving van dieren in tact blijft. Vooral voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrictlijn en vogels is dit cruciaal (omdat er alleen ontheffing kan worden verkregen na zware toetsing).

1.3 Natuurbeschermingswet 1998⁵

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet) vormt de invulling van de gebiedsbescherming van de Vogelrichtlijn en de Habitatrictlijn en heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland.

Aanwijzing van gebieden

De Nbwet kent verschillende soorten beschermde gebieden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (oftewel Vogel- en Habitatrictlijngebieden oftewel Speciale Beschermingszones) en de beschermde natuurmonumenten. De aanwijzingsbesluiten van deze gebieden bevatten een kaart en een toelichting, waarin de instandhoudingsdoelstellingen staan verwoord (zie www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur).

In de "oude" aanwijzingsbesluiten van Staats- en Beschermde natuurmonumenten worden de natuurwetenschappelijke waarde en het natuurschoon als grond voor de bescherming aangevoerd. Deze meer abstracte waarden blijven van kracht in de nieuwe Natura 2000-gebieden, voor zover zij voormalige Staats- of Beschermde natuurmonumenten omvatten. Deze waarden dienen bij toetsingen nader te worden geconcretiseerd.

Natura 2000-gebieden

Voor Natura 2000-gebieden dient een beheerplan te worden opgesteld. Daarin staat o.a. welke maatregelen nodig zijn om de natuurdoelen te halen en welk (bestaand en toekomstig) gebruik al dan niet vergunningplichtig is. Voor een groot aantal gebieden is een beheerplan in een ver gevorderd stadium van voorbereiding.

Voor het uitvoeren van projecten en handelingen, die negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, is een vergunning nodig. Van negatieve effecten is sprake als, gelet op de

⁵ Op 1 februari 2009 is een wetwijziging van de Nbwet van kracht geworden. Door de inwerkingtreding van de Crisis- en herstelwet is de Nbwet per 31 maart 2010 opnieuw gewijzigd. De wijzigingen zijn in deze paragraaf verwerkt.

instandhoudingsdoelen, een habitatype of leefgebied van soorten verslechtert of soorten significant worden verstoord. Deze bescherming geldt alleen voor de habitatypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Projecten en handelingen die de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied aantasten zijn in ieder geval vergunningplichtig.

Bij een besluit om een plan (bijvoorbeeld bestemmingsplan, streekplan, waterhuishoudingsplan) vast te stellen, moet rekening worden gehouden met de effecten op Natura 2000-gebieden en met het beheerplan.

Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als die activiteiten negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor het gebied (kunnen) veroorzaken. Dit wordt de 'externe werking' van de bescherming genoemd.

Bestaand gebruik

Bestaand gebruik volgens de Nbwet is gebruik dat bestond op 1 oktober 2005 en sindsdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd. Voor de raad van State lijkt de vraag of het gebruik al bestond op het (eerste) moment van aanwijzen (als Vogelrichtlijngebied) of aanmelden (als Habitatrichtlijngebied) overigens relevanter. bestaand gebruik dat zeker geen significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied kan vergunningvrij worden voortgezet. Als significante effecten niet kunnen worden uitgesloten is een vergunning nodig, tenzij in het beheerplan anders is bepaald. in het beheerplan moeten dan maatregelen zijn voorzien om de effecten te beperken of te niet te doen.

Habitattoets

Een vergunning ex art. 19d Nbwet kan pas worden afgegeven nadat een 'habitattoets'⁶ het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Deze is verwoord in art. 19d t/m 19j van de Nbwet.

In de 'oriëntatiefase' – voorheen ook wel 'voortoets' genoemd – wordt onderzocht of een activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied en zo ja of deze gevolgen significant kunnen zijn. De gevolgen moeten worden beoordeeld in samenhang met die van andere plannen en projecten ('cumulatieve effecten').

Indien de oriëntatiefase uitwijst dat er geen effecten zijn, zijn er vanuit de Nbwet geen verdere verplichtingen of beperkingen voor de uitvoering van de activiteit. Wel kan het verstandig zijn om met het bevoegd gezag in overleg te treden, om te bezien of men zich in de conclusies van het uitgevoerde onderzoek kan vinden.

Als er wel effecten (verslechtering van habitatype of leefgebied) zijn, maar die zijn zeker niet significant, dan kan het bevoegd gezag vragen om een nadere toetsing. In zo'n nadere toetsing worden de effecten gespecificeerd. Daarbij hoeft dan niet meer naar cumulatieve effecten te worden gekeken. Het bevoegd gezag beoordeelt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Aan de vergunning kunnen beperkende voorwaarden (mitigatie en compensatie, zie onder) worden verbonden.

⁶ De termen habitattoets en oriëntatiefase staan niet in de wet. De passende beoordeling wel.

Als er een kans is op significante effecten volgt een 'passende beoordeling'. De passende beoordeling is veel uitgebreider. Op basis van de beste wetenschappelijke kennis dienen de effecten op de habitats en soorten te worden ingeschat, rekening houdend met cumulatieve effecten.

Als de passende beoordeling uitwijst dat aantasting van de natuurlijke kenmerken is uitgesloten, dan kan de vergunning worden verleend. Aantasting van de natuurlijke kenmerken is praktisch gesproken uitgesloten als er geen significante effecten zijn in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen.

Als significante effecten niet kunnen worden uitgesloten, dan mag vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande_ADC-criteria:

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Als er sprake is van aantasting van een gebied dat is aangewezen ter bescherming van prioritair natuurlijk habitatype of een prioritaire soort, dient eerst door de minister van EL&I aan de Europese Commissie advies te worden gevraagd. Bovendien is het aantal redenen van groot openbaar belang beperkt.

Cumulatieve effecten

Volgens de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19d lid 1) is het – zonder vergunning – verboden om handelingen te verrichten die op zich zelf of “in combinatie met andere projecten of plannen significante effecten kunnen hebben”. In het onderzoek naar cumulatieve effecten, wordt het effect van het onderhavige plan of project in combinatie met andere ingrepen in beeld gebracht.

De basis hiervoor is art. 6 van de Habitatrichtlijn, die van toepassing is op alle Natura 2000-gebieden.

“Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.”

Het werkdocument “Toepassing begrippenkader” (Ministerie van LNV, 2007) stelt voor om het begrip cumulatie als volgt te definiëren:

“De effecten van de voorgestelde eigen activiteit op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in combinatie met de effecten van andere activiteiten en plannen”.

Met andere woorden: in een studie naar de cumulatieve effecten dienen *alle* activiteiten (bestaand gebruik, nieuwe projecten) en plannen te worden betrokken, die op dezelfde instandhoudingsdoelstellingen negatieve effecten kunnen hebben als het eigen project. Het doet daarbij in beginsel niet ter zake of er een verband is tussen het eigen project en de andere activiteiten en plannen, of dat de effecten tijdelijk zijn of (naar verwachting) slechts beperkt van omvang zijn.

Significantie

Voor een invulling van het begrip significantie volgen wij de 'Leidraad significantie' van het Steunpunt/Regiebureau Natura 2000. Van significante effecten kan sprake zijn als ten gevolge van menselijk handelen het verwezenlijken van de instandhoudingsdoelen sterk wordt bemoeilijkt of onmogelijk wordt gemaakt. Dat is in ieder geval zo, als het oppervlak van een habitatype of een leefgebied of de kwaliteit van habitatype of leefgebied of de omvang van een populatie lager wordt dan genoemd in de instandhoudingsdoelen in het aanwijzingsbesluit.

Beschermde natuurmonumenten

Het toetsingskader voor beschermde natuurmonumenten is vergelijkbaar, echter de procedure en de speelruimte van het bevoegd gezag wijken op enigszins af. De beoordeling is minder strikt en door het ontbreken van concrete instandhoudingsdoelen vaak ook minder eenduidig.

Zorgplicht

Artikel 19I legt aan iedereen een zorgplicht voor beschermde natuurgebieden op. Deze zorg houdt in ieder geval in dat ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een handeling nadelige gevolgen heeft, verplicht is die handeling achterwege te laten of, als dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd, eventuele gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De nadelige handelingen hebben betrekking op de instandhoudingsdoelen in het geval van een Natura 2000-gebied en op de wezenlijke kenmerken in het geval van een beschermd natuurmonument.

1.4 Wabo en omgevingsvergunning

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is op 1 oktober 2010 van kracht geworden. De Wabo voegt een groot aantal (circa 25) vergunningen, ontheffingen en andere toestemmingen samen tot één omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is nodig voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, zoals sloop, bouw, aanleg en gebruik, als die een plaatsgebonden karakter hebben en dat van invloed kunnen zijn op de "fysieke leefomgeving". Dit omvat alle fysieke waarden in de leefomgeving, zoals milieu, natuur, landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Als hoofdregel kent de Wabo het bevoegd gezag toe aan B&W van de gemeente waar het project (in hoofdzaak) zal worden uitgevoerd. Voor projecten van provinciaal belang kunnen GS het bevoegd gezag zijn, voor projecten van nationaal belang een minister.

De ontheffing Flora- en faunawet en de vergunning Natuurbeschermingswet 1998, die voor een ruimtelijke ingreep nodig kunnen zijn, kunnen worden "aangehaakt" bij de omgevingsvergunning. Dat wil zeggen dat bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning ook een toetsing aan Ffwet en/of Nbwet moet worden gevoegd. De aanvraag wordt dan aan het bevoegde gezag (Ffwet: ELI; Nbwet: GS of ELI)

voorgelegd. Die zal dan toestemming geven in de vorm van een Verklaring van geen bedenkingen (Vvgb). De inhoudelijke toetsing zal niet veranderen.

Op aanvragen voor een omgevingsvergunning, die mede betrekking hebben op Flora- en faunawet en/of Natuurbeschermingswet 1998 is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing.

Overigens kan een ontheffing Ffwet of vergunning Nbwet ook los van de omgevingsvergunning worden aangevraagd. Dat dient dan wel te gebeuren vóóordat de omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

1.5 Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddestoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2009). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld.

Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden geleverd. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.

1.6 De Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft als doel om van de bestaande en nieuwe natuur een goed functionerend netwerk te maken. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS. Op plannen, projecten of handelingen binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing.

Ruimtelijke ingrepen in de EHS met significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied zijn in beginsel niet toegestaan. Tenzij er voor de ingreep geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De initiatiefnemer is verplicht om de negatieve effecten te mitigeren (voorkomen of beperken) en de restschade te compenseren.

De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de huidige en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. De natuurdoelen worden door de provincies vastgelegd, meestal in natuurdoeltypen of beheertypen per perceel.

Literatuur

Ministerie van LNV, 2009. Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, nr. 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV, 2005a. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie van LNV, 2005b. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie van LNV & IPO (2007). Spelregels EHS. Ministerie van LNV/IPO, Den Haag. www.wetten.nl.

omgevingsvergunning.vrom.nl/

www.vrom.nl/pagina.html?id=3410 (*nota ruimte*)

Steunpunt Natura 2000 (2010). Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. versie 27 mei 2010. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.

Steunpunt Natura 2000 (2007). Toepassing begrippenkader Natuurbeschermingswet 1998. Intern werkdocument voor opstellers beheerplannen Natura 2000 en vergunningverleners Nb-wet. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.

Steunpunt Natura 2000 (2008). Aanvulling op 'Toepassing begrippenkader Nb-wet '98'
• Bestaand gebruik • Externe Werking. Intern werkdocument voor opstellers beheerplannen Natura 2000 en vergunningverleners Nb-wet. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.